

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci

žalobce: **M. K.**
bytem X

zastoupen **Mgr. Eva Kantoříková, advokátka**
sídlem Jaselská 14, 602 00 Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2024, sp. zn. SZ/MPSV-2024/109796-921, č. j. MPSV-2024/153633-917

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Včasně podanou žalobou ke Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“) napadl žalobce rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2024, sp. zn. SZ/MPSV-2024/109796-921, č. j. MPSV-2024/153633-917 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl jeho odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále jen „správní orgán I. stupně“ nebo „prvostupňový orgán“) ze dne 17. 4. 2024, č. j. 105707/2024/BBA (dále jen „rozhodnutí správního orgánu I. stupně“ nebo „prvostupňové rozhodnutí“).

2. Prvostupňovým rozhodnutím ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), rozhodl žalovaný o zamítnutí návrhu na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2024 s tím, že příspěvek na péči bude poskytován ve výši 880 Kč měsíčně. Podkladem pro prvostupňové rozhodnutí byl posudek Institutu posuzování zdravotního stavu Brno - město (dále jen „IPZS“ nebo „Institut“), podle něhož je žalobce třeba považovat za osobu podle § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).

II. Napadené rozhodnutí

3. V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný zrekapituloval dosavadní průběh správního řízení a obsah spisové dokumentace. Poté se zabýval zákonností a správností prvostupňového rozhodnutí.
4. S ohledem na odvolací námitky nechal žalovaný zdravotní stav žalobce opětovně přezkoumat Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště Brno (dále jen „PK MPSV“ či „komise“), která ve svém posudku ze dne 12. 6. 2024 dospěla ve shodě se závěry posudkové lékařky Institutu k závěru, že k datu vydání napadeného rozhodnutí šlo o osobu starší 18 let věku, která se podle ustanovení § 8 odst. 2 považuje za závislou v I. stupni závislosti na péči jiné osoby. Žalobce nebyl schopen zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby. Tento stav trval i k datu 15. 1. 2024. Žalobce nezvládá péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost.
5. Žalobce měl příležitost se v odvolacím řízení k posudku PK MPSV vyjádřit, ale neučinil tak. Žalovaný v odůvodnění uvedl, že skutečnost, že posudkový lékař posuzovaného sám nevyšetřil, neznamená sama o sobě, že posudek vycházel z nedostatečných podkladů a správní rozhodnutí na posudku založená jsou proto vadná a vydaná na základě neúplně zjištěného skutkového stavu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011-84, www.nssoud.cz).
6. Z uvedeného vyplývá, že výsledky sociálního šetření, které provedl sociální pracovník Úřadu práce, jsou již zapracovány do posudku IPZS. Vzhledem k tomu, že PK MPSV přezkoumává posudek IPZS, do kterého bylo sociální šetření Úřadu práce zapracováno, je v posudku PK MPSV posouzen zdravotní stav oprávněné osoby i s ohledem na provedené sociální šetření.
7. Žalovaný vyhodnotil posudek PK MPSV jako komplexní, objektivní a přesvědčivé posouzení zdravotního stavu žalobce. Při rozhodování o odvolání vnímá posudek PK MPSV jako stěžejní důkazní prostředek. Daný posudek byl vypracován ve vztahu ke všem námitkám uvedeným v odvolání a je z něho zřejmé, z čeho PK MPSV vycházela i jak zjištěné skutečnosti hodnotila. Zdravotní stav žalobce a jeho funkční důsledky byly pro účely stanovení posudkového závěru zjištěny v rozsahu, jenž je plně dostačující pro použití kritérií stanovených v právních předpisech. Žalovaný proto nemá důvod o objektivitě posudku pochybovat.
8. Jelikož bylo v rámci odvolacího řízení prokázáno, že je žalobce závislý na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), žalovaný odvolání zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně jako zákonné a správné potvrdil.

III. Žaloba

9. Žalobce má obě správné rozhodnutí za nepřezkoumatelná a současně věcně nesprávná, neboť vychází z nedostatečně zjištěného skutkového stavu a jsou v příkrém rozporu s jeho aktuálním zdravotním stavem a schopnostmi. Nesprávné posouzení základních životních potřeb orientace, komunikace a stravování spadá žalobce v níže uvedeném.
10. Žalobce nezvládá základní životní potřebu orientace. Trpí schizoafektivní poruchou s bludy, úzkostnou poruchou, kognitivním deficitem, poruchami chování. V sociálním prostředí je orientován omezeně, stejně tak je velmi omezená orientace v sociálních situacích, které neumí správně vyhodnotit. Sociální vztahy jsou narušeny, nenavazuje je a komunikuje pouze s několika málo známými osobami. Jedenkrát týdně dochází za žalobcem pracovník Centra duševního zdraví a procvičuje s ním orientaci v běžném sociálním prostředí, jdou společně na nákup, procházku atd. Žalobce tedy nezvládá ani základní životní potřebu orientace, nemá přiměřené duševní kompetence, neboť jsou narušeny psychiatrickým onemocněním posuzovaného, jež se neorientuje v běžném sociálním prostředí, nezvládá se orientovat v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat, a z tohoto důvodu je v dlouhodobé a trvalé sociální izolaci.
11. Co se týká základní životní potřeby komunikace, žalobce namítl, že ze sociálního šetření tak i z lékařské zprávy MUDr. J. H. vyplývá, že nezvládá ani základní životní potřebu komunikace. Žalobce není schopen psát (maximálně jednotlivá slova např. nákupní seznam atd.), nicméně smysluplnou psanou zprávu schopen napsat není. Verbální komunikace posuzovaného je ovlivněna jeho psychickým onemocněním. Nedokáže vést rozhovor, je schopen odpovědět na jasné a jednoduché otázky, ale jen krátkou odpovědí v délce několika slov. V případě komunikace s třetí osobou není schopen pochopit, co se po něm požaduje. Dotazy je žalobci nutno opakovat, zjednodušovat či přeformulovat, aby na tyto mohl odpovědět. Jeho odpovědi jsou často zmatené neodpovídající na položenou otázku. Často odpovídá až po značné době.
12. Z výše uvedeného je zřejmé, že žalobce nezvládá ani životní potřebu komunikace, neboť není schopen v důsledku svých psychických onemocnění vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, přičemž chápání obsahu přijímaných a sdělovaných zpráv je zkresleno psychickým onemocněním.
13. Co se týká základní životní potřeby stravování, žalobce znovu poukázal na lékařskou zprávu MUDr. J. H. ze dne 8. 12. 2022, podle níž musí dodržovat pitný režim vzhledem k hyponatrémii, musí pít pravidelně v menších dávkách a nesmí překročit množství 2 l tekutin denně. Žalobce v minulosti hodně pil, což vedlo k vyplavování minerálů z těla, docházelo ke ztrátě rovnováhy, vážným zdravotním stavům s nutností hospitalizace posuzovaného. Z tohoto důvodu má velmi striktně stanovený pitný režim, kdy vypité nápoje jsou zaznamenávány do tabulky. Toto není žalobce schopen bez dopomoci pečující osoby dodržovat, jakož ani dodržovat konzumování stravy v obvyklém denním režimu. Oběd mu v čase oběda doveze rozvážková služba, zároveň přichází pracovnice pečovatelské služby, která se zdrží asi hodinu a pomůže mu naservírovat oběd, umýt nádobí po obědě, připraví mu na talířek jídlo k večeři. Pečovatelka zároveň zkontroluje pitný režim žalobce a záznamy v tabulce. Žalobce tak nezvládá ani životní potřebu stravování, neboť nezvládá dodržovat stanovený dietní režim a konzumovat stravu v obvyklém denním režimu.

14. Žalobce taktéž nesouhlasí s neuznáním potřeby oblékání a obouvání, neboť si není schopen sám vybrat oblečení odpovídající počasí a situaci. Za neschopnost zvládnutí základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Pokud je žalobce schopen zvládnout některý z výše uvedených úkonů jen částečně, považuje se takový úkon pro tohoto žadatele za nezvládnutelný.
15. Shora popsané úkony žalobce nezvládá samostatně a je nutná dopomoc pečující osoby buď ve formě péče, anebo ve formě dohledu. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalobci nebyly jako nezvládnuté uznány životní potřeby orientace, komunikace, stravování, kdy při výkonu těchto potřeb je u něho nutný minimálně dohled pečující osoby, často je nutná pomoc i ve formě péče. Tato péče je také posuzovanému poskytována. Napadené rozhodnutí neobsahuje žádné důvody, které by vysvětlovaly fakt, že žalobci dané životní potřeby nebyly uznány.
16. Žalobce namítá výše uvedené vady posudkového zhodnocení, se kterým z výše uvedených důvodů nesouhlasí, kdy na tomto je založeno napadené rozhodnutí. Je přesvědčen, že předmětné posudkové zhodnocení bylo vydáno v rozporu s právní úpravou, a proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Ve vyjádření ze dne 12. 9. 2024 žalovaný v reakci na žalobní námítky zdůraznil, že PK MPSV ve svém posudku hodnotila zdravotní stav žalobce komplexně a vycházela ze všech doložených lékařských zpráv i závěrů sociálního šetření. Objektivizovaný zdravotní stav dala PK MPSV do souvislosti se zákonnými podmínkami nároku na příspěvek na péči.
18. Co se žalobcem namítaných neuznaných základních životní potřeb týče, žalovaný konstatuje, že z dostupných podkladů nevyplývají takové skutečnosti, které by odůvodňovaly jejich uznání za nezvládané. Příslušné závěry jsou v návaznosti na objektivizaci zdravotního stavu žalobce odůvodněny v posudku PK MPSV ze dne 12. 6. 2024 a následně též v napadeném rozhodnutí, kde je uvedeno, jakými podklady a úvahami se žalovaný a PK MPSV při hodnocení řídili. Podklady, z nichž PK MPSV vycházela, byly jednoznačné a žalovanému nebyly doloženy skutečnosti, které by posudkový závěr zpochybnil. PK MPSV jasně vymezila objektivní medicínské podmínky nutné pro nezvládnutí daných potřeb, přičemž tyto aplikovala na zdravotní stav žalobce zjištěný z doložené zdravotnické dokumentace. Posudek PK MPSV pak žalovaný při vyhodnocení nároku žalobce vyhodnotil jako každý jiný důkaz jak po stránce úplnosti, tak i přesvědčivosti, přezkoumatelnosti a bezrozpornosti, a dospěl k závěru, že posudek uvedenému dostál.
19. Jelikož žalobce neuvedl žádné skutečnosti, jež by závěry posudku PK MPSV vyvracely, vnímá žalovaný i nadále posudek za úplný, přesvědčivý, přezkoumatelný a bezrozporný. Při svém rozhodování žalovaný postupoval v souladu s právními předpisy a své závěry podrobně odůvodnil s odkazem na zjištěný zdravotní stav žalobce. Žalovaný má tedy za to, že v řízení o návrhu žalobce na změnu výše příspěvku na péči od ledna 2024 nedošlo

k žádnému pochybení, rozhodnutí žalovaného nemá žádné vady, a žaloba proto není důvodná. Proto zdejšímu soudu navrhl zamítnutí žaloby.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud předně posoudil splnění podmínek řízení, přičemž dospěl k závěru, že žaloba byla podána ve lhůtě podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
21. V souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. přezkoumal soud napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházejícího jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Při zjišťování skutkového stavu krajský soud vycházel ze správního spisu předloženého žalovaným.
22. Ze **správního spisu** prvostupňového orgánu i žalovaného vyplývá, že podle posouzení lékaře Institutu posuzování zdravotního stavu ze dne 11. 3. 2024, které vycházelo z lékařských zpráv z psychiatrie ze dne 12. 2. 2024 i dokumentace praktické lékařky MUDr. P. ze dne 16. 2. 2024, jakož i ze sociálního šetření provedeného dne 17. 1. 2024, nebyly uznány základní životní potřeby mobilita, orientace a komunikace, stravování a tělesná hygiena, jakož ani výkon fyziologické potřeby. Byla však uznána základní životní potřeba oblékání a obouvání. Ze záznamu o sociálním šetření ze dne 17. 1. 2024 vyplývá, že péči žalobci poskytuje jeho sestra, její přítel a Diecézní charita Brno (každodenní péče poskytovaná pečovatelkou v rozsahu cca hodinu denně). K orientaci je uvedeno, že žalobce je plně orientován všemi směry, pouze hůře slyší, ovšem přiměřeně věku. Stran komunikace se uvádí, že žalobce zvládá čtení i konverzaci, ovšem jednoduchou formou, v písemné formě napíše pár slov či nákupní seznam, zvládne i podpis. Mobilní telefon zvládá, krátkou textovou zprávu přečte, ale nenapíše. U stravování se uvádí, že si zvládne připravit studenou stravu, namaže si pečivo, uvaří si i teplý nápoj. Dietu nemá nařízenou. Obědy mu vozí z jídelny, zatímco večere připravuje pečovatelská služba. Rodina občas musí zkontrolovat pravidelnost stravy. K oblékání a obouvání se uvádí, že vše zvládá žalobce sám, umí se obléci i svléci. Pečující osoba musí korigovat vhodnost oděvu vůči počasí, jakož i převlékání.
23. PK MPSV v odvolacím řízení ve svém posudku k rozporovaným základním životním potřebám uvedla, že vycházela z lékařských zpráv založených v posudkovém spisu, včetně psychiatrického vyšetření MUDr. H. ze dne 12. 2. 2024, jakož i záznamu sociálního šetření. Uvedla, že z doložené dokumentace není prokázáno posudkově významné postižení smyslových funkcí, ani kognitivní deficit či porucha řeči. Nejsou prokázány těžké parézy končetin ani inkontinence. Komise připomněla, že žalobce nenamítl změnu zdravotního stavu, a ani nedoložil lékařský nález pořízený po datu vydání prvostupňového rozhodnutí, který by odůvodňoval změnu zdravotního stavu.
24. K základní životní potřebě oblékání a obouvání PK MPSV uvedla, že k jejímu nezvládání neshledala medicínský korelát. Nebyly prokázány těžké parézy končetin, ani těžké postižení hybnosti kloubů, ani ztuhnutí celé páteře, které by bránily tuto životní potřebu zvládnout při zvolení vhodného oděvu a obuvi při absenci smyslového, pohybového a závažného mentálního postižení. Motorická ani úchopová funkce končetin není narušena. Neexistuje těžká funkční porucha, která by odůvodňovala nezvládání oblékání a obouvání. K orientaci PK MPSV uvedla, že nebyla neprokázána posudkově závažná

porucha smyslových funkcí a nebylo prokázáno posudkově významné omezení duševních kompetencí na úrovni středně těžké nebo těžké demence či mentální retardace. Orientace mimo domov (tedy mimo známé sociální prostředí) není posudkově významná - doprovody k lékařům, na úřady apod. jsou součástí hodnocení základní životní potřeby osobní aktivity. Orientace v sociálních situacích, sociální vztahy jsou součástí hodnocení základní životní potřeby osobní aktivity. Ke komunikaci PK MPSV uvedla, že nebyla prokázána těžká porucha řeči, je schopen se porozumět mluvenou řečí v rozsahu odpovídajícím bazálním potřebám, nebyla prokázána posudkově závažná porucha smyslových funkcí (pochopitelně s korekcí - tj. brýle, sluchadla apod.), která by bránila čtení a psaní, plně orientovaný všemi kvalitami, bez prokázaného těžkého kognitivního deficitu, bez mentálního omezení, které by bránilo porozumění řeči a textu. Stejně tak není přítomno ani psychické postižení, ani smyslové postižení, ani těžké funkční postižení rukou, které by bránilo využívat běžné komunikační prostředky základním jednoduchým způsobem. Není prokázáno závažné postižení kloubní hybnosti horních končetin, nejsou ani těžké parézy, není úplná ztráta úchopu oboustranně, které by byly objektivním důvodem k nezvládnutí této základní životní potřeby. Pro přesun stravy je žalobce schopen využít například servírovací vozík či jiné alternativní způsoby, nebo přizpůsobit místo stravování místu servírování, aby strava nemusela být přemísťována. Mentální funkce dovolují zvládat výběr stravy, stravování s ohledem na časovou osu dne. Fyzické funkce dovolují uchopit alespoň lžici, naservírovat stravu a zvládat sebesycení včetně tekutin. Samotný pitný režim, bez ohledu na speciální stravování (např. sonda apod.), je součástí hodnocení péče o zdraví.

25. Krajský soud měl k dispozici také posudkový spis Institutu, z něhož vycházely posudky v prvostupňovém i odvolacím řízení. Dle tam založené zdravotnické dokumentace absolvoval žalobce několik hospitalizací v Psychiatrické nemocnici Brno a Psychiatrické klinice FN Brno. Poslední hospitalizace proběhla v období únor – březen 2022. Psychiatrický nález MUDr. H. ze dne 8. 6. 2022 uvádí, že v souvislosti s recentním zhoršením stavu, který si vyžádal hospitalizaci, došlo ke zhoršení pacientovy schopnosti sebeobsluhy. Obdobná konstatování stran zhoršení pacientovy péče o vlastní osobu jsou obsažena i ve starších nálezech této lékařky (např. ze dne 6. 9. 2021) a v novějších zprávách téže lékařky ze dne 12. 2. 2024, kde jsou konkrétně vyjmenovány základní životní potřeby, které žalobce sám nezvládá (stravování, nákupy, oblékání, hygiena, péče o domácnost a běžné osobní aktivity, jakož i péče o zdraví). Bylo mu doporučeno hlídat pitný režim. Ze závěru citované lékařské zprávy plyne, že objektivně je žalobce orientován, verbální kontakt probíhá na vyzvání, odpovědi po mírných latencích, t.č. bez tenze či anxiety. Poruchy vnímání nebyly zjištěny, myšlení je koherentní, bez bludů či suicidálních tendencí.
26. Soud ve věci rozhodl ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci řízení s tímto postupem souhlasili (nevyjádřili výslovný nesouhlas s tímto postupem) a krajský soud nepovažoval ústní projednání věci za nezbytné. Po řádném posouzení žalobních námitek krajský soud shledal, že žaloba **není důvodná**.
27. Úvodem právního posouzení věci považuje zdejší soud za vhodné ve stručnosti připomenout právní úpravu poskytování příspěvku na péči a její výklad v judikatuře správních soudů.
28. Platná právní úprava poskytování příspěvku na péči je obsažena v zákoně o sociálních službách

a vyhlášce Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Východiskem je samotný pojem závislost (§ 8 zákona o sociálních službách), jehož význam je utvářen skrze konstrukci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Ten potom § 3 písm. c) zákona o sociálních službách definuje jako zdravotní stav, který dle poznatků lékařské vědy trvá nebo má trvat déle než 1 rok, a který omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb.

29. Aktuální právní úprava rozlišuje pro účely poskytování příspěvku na péči čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií, je posuzování zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o tyto potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. U osob do 18 let věku pak podle § 9 odst. 3 zákona o sociálních službách platí, že se schopnost zvládat základní životní potřebu péče o domácnost nehodnotí.
30. Bližší vymezení životních potřeb rozhodných pro stanovení stupně závislosti na pomoci jiných osob lze nalézt v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce. Podle § 2 odst. 1 prováděcí vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, *zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.* Podle § 2a citované vyhlášky přitom platí, že k tomu, aby bylo možno učinit závěr, že posuzovaná osoba je při zajištění některé ze základních životních potřeb závislá na pomoci jiné fyzické osoby, postačí, pokud taková osoba nevládá bytí jen jedinou z aktivit vyjmenovaných v příloze č. 1 k prováděcí vyhlášce.
31. Dle § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky platí: *„Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.“*
32. Podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách vychází správní orgán I. stupně při posuzování stupně závislosti osoby na pomoci jiné fyzické osoby pro účely přiznání příspěvku na péči ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, příp. z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Z těchto podkladů je povinen vycházet taktéž odvolací správní orgán (srov. k tomu např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, či

ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 63/2013-46; veškerá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

33. Správní řízení ve věci přiznání příspěvku na péči se přitom vyznačuje tím, že rozhodující důkaz zde představuje odborný posudek zdravotního stavu a závislosti žadatele na pomoci jiné osoby. Povahou daného posudku a na něj kladenými požadavky se již mnohokrát ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který konstatoval, že se sice jedná o tzv. povinný důkaz, avšak nikoli o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek tak podléhá procesu hodnocení správního orgánu jako každý běžný důkaz a jeho správnost není nijak presumována. Ustálená judikatura správních soudů v případě posudku trvá na zachování požadavku úplnosti a přesvědčivosti (viz zde např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, či ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-50), který vychází z premisy, že v posudcích vyslovené odborné (medicínské) závěry nemohou být přezkoumávány ze strany správních orgánů ani soudů, neboť tyto k takovému posouzení nedisponují potřebnými znalostmi (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2015, č. j. 3 Ads 129/2014-24).
34. V řízeních o žalobách proti rozhodnutím zakládajících se na odborném posouzení zdravotního stavu tak správní soudy podrobují posudkovému hodnocení testu jednoznačnosti, úplnosti a přesvědčivosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013, č. j. 3 Ads 24/2013-34, ze dne 27. 6. 2014, č. j. 4 Ads 68/2014-37, ze dne 26. 3. 2015, č. j. 4 Ads 263/2014-60, či ze dne 15. 4. 2015, č. j. 6 Ads 217/2014-23). Aby přitom bylo možné posudek hodnotit jako jednoznačný, úplný a přesvědčivý, je potřeba, aby se příslušný posudkový orgán vypořádal s veškerými relevantními podklady a přezkoumatelnou úvahou z nich vyvodil závěry podstatné pro posouzení zdravotního stavu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Ads 156/2014-28).
35. Současně v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, platí, že pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaná osoba některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sama a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a příslušné orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit.
36. Krajský soud se zabýval jednotlivě námitkami žalobce ve vztahu k jednotlivým neuznaným základním životním potřebám. Obecně krajský soud zdůrazňuje, že praktický ani odborný lékař není kompetentní k autoritativnímu hodnocení otázky zvládnutí základních životních potřeb pro účely rozhodování o nároku na příspěvek na péči (tzn. posouzení závislosti na pomoci či péči jiné osoby). Krajský soud nepřehlédl, že lékařské nálezy MUDr. H. jsou ve svých závěrech formulovány tímto způsobem. Tyto závěry odborného psychiatra ovšem nelze považovat za směrodatné, neboť jdou nad rámec jeho možností objektivních diagnostických zjištění a určení léčebných postupů. Krajský soud rovněž připomíná, že poslední doložená hospitalizace žalobce pro jeho psychiatrické potíže (schizoafektivní porucha) proběhla na jaře 2022, tedy téměř dva a půl roku před vydáním napadeného rozhodnutí. Posudek PK MPSV byl vypracován komisí zasedající v řádném složení (jejím členem byl odborný psychiatr) a za splnění všech náležitostí dle právní úpravy.

37. Co se týká orientace, krajský soud zcela souhlasí se žalovaným, že posudek PK MPSV ve shodě s prvostupňovým posouzením Institutu, jakož i s podkladovou dokumentací, především pak zprávou MUDr. H. ze dne 12. 2. 2024. Jde o to, že u žalobce není přítomna skutečně žádná psychická porucha, která by v kauzálním nexu měla působit poruchy orientace, ani žádné takové nejsou dokumentovány. Tvrzení, která žalobce uvádí, nedokumentují poruchu orientace, ale spíše deficit ve zvládání osobních aktivit a péče o zdraví, které byly uznány jako nezvládané. Tato námitka není důvodná.
38. Ohledně komunikace krajský soud obdobně sdílí závěry žalovaného. Krajský soud podrobně prostudoval lékařskou zprávu MUDr. H. ze dne 12. 2. 2024, která o poruše komunikace nehovoří. Konstatuje se sice jednoduchost odpovědí a latence (tedy zpoždění), ale to ještě nepůsobí neschopnost zvládat verbální komunikaci v přijatelném standardu. Žalobce se verbálně dorozumí, přičemž lékařské zprávy nedokumentují takovou intenzitu potíží, kterou tvrdí žalobce. Jestliže chtěl žalobce tyto závěry PK MPSV efektivně zpochybnit, měl tak možnost učinit již ve správním řízení, příp. navrhnout podklady, které takovou míru funkčního postižení skutečně osvědčují. Pokud žalobce namítá, že nezvládne zcela komunikovat skrze mobilní telefon (nenapíše krátkou textovou zprávu), nelze to považovat za důvod pro nezvládnutí komunikace jako celku. Tato skutečnost je sice potvrzena i sociálním šetřením (zde na bázi sdělení pečující osoby i žalobce samotného), ale volat žalobce dokáže. Psaní textových zpráv představuje alternativu verbální komunikaci, pro niž je primárně mobilní telefon určen. Navíc důvodem nepoužívání této formy komunikace může být také subjektivní volba (preference) žalobce, pro něhož je jednodušší uskutečnit telefonní hovor než napsat textovou zprávu (užívá brýle na čtení). Krátkou psanou zprávu žalobce napsat zvládne. Krajský soud nepovažuje tuto námitku za důvodnou.
39. Ohledně stravování je třeba uvést, že žalobce si prokazatelně zvládá stravu sám přichystat a zkonsumovat ji, ovšem má zařízenou dovážku obědů z jídelny, přičemž večere mu chystá pečovatelka. V zásadě tvrzené potíže spočívají v dodržování dietního režimu a obvyklého denního režimu. Dietní režim ovšem u žalobce není dokumentován, jak konstatují oba posudky vypracované ve správním řízení, pouze je doporučena kontrola pitného režimu. To je však spíše otázka péče o zdraví, neboť jde o vazbu k užívaným lékům. Žádná lékařská zpráva jinak nedokládá problémy, pro něž by měl mít žalobce dietní režim. Dodržování obvyklého denního režimu je dílčí aktivitou spadající pod základní životní potřebu stravování (viz příloha č. 1 písm. d) bod 6 vyhlášky č. 505/2006 Sb.). Krajský soud souhlasí s tím, že chybí příčinná souvislost mezi poruchami žalobce a tím, že by dodržení denního režimu stravování sám nezvládl. Krajský soud považuje i tyto závěry žalovaného na bázi zpracovaných posudků za úplné a přesvědčivé.
40. Co se týká oblékání a obouvání, které bylo uznáno posudkem Institutu jako nezvládané, zatímco PK MPSV je považovala za zvládanou základní životní potřebu, krajský soud uvádí následující. Žalobce namítá problém volby vhodného oblečení a obutí ve vztahu k okolnostem (viz příloha č. 1 písm. e) bod 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb.) Ostatní aktivity této potřeby lze považovat za zcela jednoznačně zvládané, jak to dokumentuje záznam o sociálním šetření. PK MPSV argumentuje tím, že žalobce je plně orientován ve všech směrech a kvalitách a není mentálně postižený, tudíž chybí medicínský důvod, proč by nemohl zvládnout volbu vhodného oblečení a obutí. Krajský soud tuto argumentaci považuje za dostatečně přesvědčivou. Samotná skutečnost, že pečující osoba „koriguje“

žalobce při volbě vhodného oblečení a obuvi, ještě nemusí znamenat neschopnost zvládnout tuto aktivitu.

VI. Závěr a náklady řízení

41. S ohledem na shora uvedené důvody neshledal krajský soud žalobu důvodnou, a proto ji zamítl, jak je uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku.
42. O nákladech řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V řešené věci nebyl žalobce úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný je orgánem sociálního zabezpečení, a proto *ex lege* nemá právo na náhradu nákladů (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává přímo u Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 29. dubna 2025

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D. v. r.
samosoudce